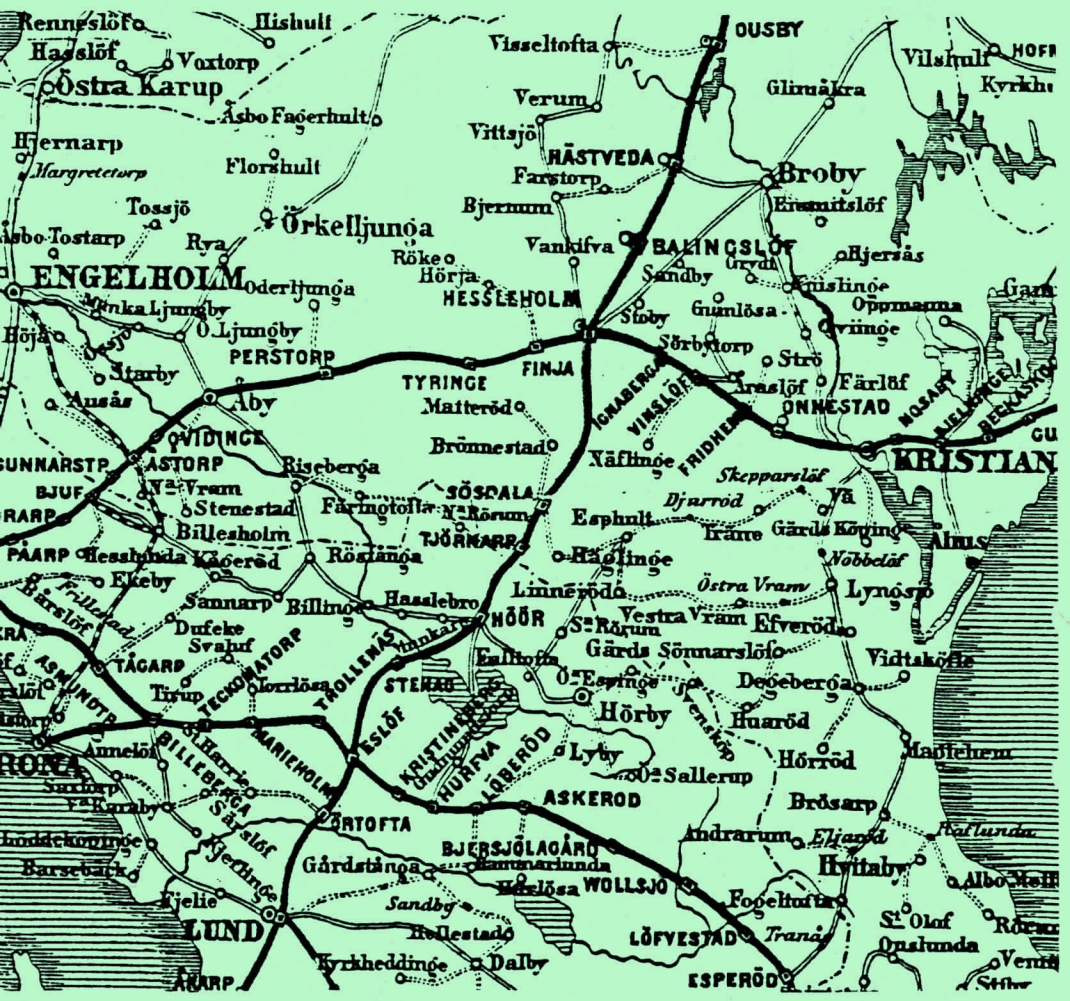

POSTEN VID JÄRNVÄGEN HÄSSLEHOLM - KRISTIANSTAD

R-c

EX.B

POSTMUSEUM
15 JAN 1992

Förord

I detta häfte följer jag den princip jag i allmänhet tillämpar när jag berättar om posten vid järnvägslinjer. Det innebär att jag berättar om varje ort utmed eller i relativ närhet av järnvägen från den ena ändpunkten till den andra, oavsett vid vilken tidpunkt en eventuell poststation inrättats där eller åtminstone blivit ifrågasatt. I häften, som inte avser post vid järnvägslinjer, brukar jag däremot följa principen att redovisa poststationerna i åldersordning oavsett den geografiska belägenheten. Om jag skulle ha tillämpat det systemet i detta häfte, skulle jag låtit det efter Hässleholm inledas med Vinslöv och Önnestad som var de tidigaste förenade post- och järnvägsstationerna utmed linjen. I poststyrelsens cirkulär togs tidtabeller för posttågen in efter hand som nya järnvägar öppnades. I en sådan samling i 1865 års cirkulär inför tillkomsten av linjen Hässleholm-Kristianstad intogs efter redovisning av tidtabellen för Ystad-Eslövs järnväg och en uppgift om att turerna var oförändrade på Köping-Hults järnväg blott ett kortfattat besked om att "bantågen" skulle avgå från Kristianstad kl 8.40 fm och 2.50 em samt från Hässleholm kl 11.40 fm och 4.40 em. Senare samma år infördes i cirkulärsamlingen nedan återgivna tidtabell.

Turerna för de dagliga bantågen å **Köping—Hults järnväg** blifva desamma som för närvarande.
 Rörande bantågen å **Kristianstad—Hässleholms järnväg** har endast blifvit upplyst, att desamma afgå:
 från *Kristianstad* kl. 8,40 f. m. och 2,50 e. m., samt
 från *Hässleholm* kl. 11,40 f. m. och 4,40 e. m.

Jernvägspostbefordran. Tidtabell för bantågen å

Kristianstad—Hässleholms järnväg.

fg. fr. <i>Hässleholm</i> kl.	11,30 f. m.	4,40 e. m.	afg. fr. <i>Kristianstad</i> .. kl.	5,25 f. m.	2,50 e. m.
• <i>Winslöv</i> »	12,3 e. m.	5,13 »	» <i>Önnestad</i> »	5,50 »	3,15 »
» <i>Önnestad</i> »	12,25 »	5,35 »	» <i>Winslöv</i> »	6,12 »	3,37 »
ank. till <i>Kristianstad</i> .. »	12,45 »	5,55 »	ank. till <i>Hässleholm</i> ... »	6,40 »	4,5 »

Postmusei bibliotek

2 6066 005 754

42/92

Hässleholm

Centralort för det Hässleholm vi känner nu, var före järnvägarnas tillkomst vägknuten, marknads- och tingsplatsen Röinge, knappt 3 km öster om nuvarande stadscentrum. I nästa avsnitt berörs Röinge kortfattat, eftersom en hållplats anlades där vid järnvägen och försök gjordes att också få en poststation inrättad där. Tack vare att södra stambanan drogs över det så gott som obebyggda ljunghagsområdet kunde Hässleholm utvecklas till en betydande ort, blev municipalsamhälle 1888, köping 1901 och stad 1914.

Efter hand som södra stambanan växte vidare såväl från söder som norr inrättades postkontor vid ändpunkterna. Det var postkontor som ibland flyttades vidare, t ex Lammhult och Sandsjö, varom berättas i böckerna "Mitt i Småland" och "Posten i Njudung". För Hässleholm var det dock inte fråga om ett sådant "ambulatoriskt" postkontor, när ett kungligt brev den 16 november 1860 medgav att det skulle inrättas. Det öppnades den 1 mars 1861 med Erik Johan Ode som chef (1861-1881). Han och den närmaste efterföljaren Carl Axel Theodor Esselius (1881-1901) fick uppleva hur Hässleholm utvecklades till en järnvägsknutpunkt. De under dessa 40 år tillkommande järnvägarna var den till Kristianstad 1865, till Helsingborg 1875 och till Vittsjö 1890, förlängd till Markaryd 1892 och till Veinge 1899. Ett tiotal postmästare har efter de båda nämnda förvaltat postkontoret i Hässleholm och fått brottas med många problem med postgången på landsbygden i takt med distributionsnätets utbyggnad. Deras namn förekommer dock inte i någon nämnvärd omfattning i dokument som berör de poststationer som redovisas i detta häfte. De flesta av de poststationerna har legat inom det revir som tillhörde posten i Kristianstad. Postkontoret i Hässleholm har under 1970- och 1980-talen ingått i Kristianstads postområde resp region men genom en ny regionindelning ingår det från och med 1992 i Malmö postregion. Postmästare Sven-Åke Rosén fick efter Ivar Janzon ta ansvaret för dess skötsel.

Röinge (Stoby socken)

När man från Småland färdas söderut på riksväg 23 och passerat Stoby kommer man förbi Röinge, en centralpunkt här före södra stambanans tillkomst. Här fanns sedan 1860-talets början en landsvägsbrevlåda uppsatt vid postvägen. Den utnyttjades inte i någon nämnvärd omfattning, men statistiken visar att antalet ilagda brev per månad var genomsnittligt 23 under 1869 och 25 under 1873. En tanke år 1883 att inrätta en poststation vid anhaltstationen i Röinge, den första anhalten efter Hässleholm, förverkligades inte. Postinspektör Hugo Winroth i Malmö ansåg sig i ett brev den 14 april 1883 "sakna skäl att tillstyrka inrättande av poststationer vid Ignaberga och Röinge".

Attarp (Ignaberga socken)

Den blott halvtannat år gamla förenade post- och järnvägsstationen i Ignaberga drogs in vid halvårsskiftet 1875. Därom berättas i nästa avsnitt. I stället för den indragna poststationen inrättades en ny sådan i Attarp. Banvakten Fredrik Wilhelm Leander blev föreståndare och fick 120 kr om året för sitt bestyr med posten. Han efterträddes i juli 1895 av Nils Olsson, vilken liksom Leander var kvar under ca två decennier. Efter honom ansvarade följande järnvägsmän för posten i Attarp: Adolf Lindquist (1914-1924), Axel Persson (1924-1942), Nils Verner Eugen Karlsson (1942-1960) och Tage Bertil Persson (1960-1964). Poststationen drogs in den 1 juni 1944.

Ignaberga (Ignaberga socken)

Mer än åtta år efter att järnvägen tagits i bruk för allmän trafik öppnades den 1 januari 1874 en poststation i Ignaberga enligt en överenskommelse mellan postverket och järnvägens trafikförvaltning. Den tjänstgörande stationschefen M Andersson blev ansvarig för postgöromålen. När han fått sitt förordnande, skrev han genast att han ville bli av med göromålen, om inte avlöningen för denna del av arbetet ökades från 120 till 150 kr. Efter postverkets

kontakt med järnvägsbolaget och länsstyrelsen fick stationskarlen P O Wittström överta sysslan. Någon höjning av arvudet kunde inte komma i fråga, eftersom omslutningen var för ringa. Den var till och med så liten att poststationen drogs in redan den 30 juni 1875, samtidigt som en förenad- post och järnvägsstation i stället inrättades i Attarp. Intet avseende fästes vid en protest mot denna förändring, sedan postinspektör Bengt Geijer bl a anmält den ringa trafiken i Ignaberga till poststyrelsen och att "större delen av de dit ankomna breven enligt resepostexpeditörernas yttrande varit ställda till Attarp eller orter närmare Attarp".

Tanken att åter öppna en poststation i Ignaberga kom på tal efter åtta år. I ett brev till poststyrelsen den 14 april 1883 svarade postinspektör Hugo Winroth i Malmö på frågan om "inrättande av poststationer vid åtskilliga å enskilda banor belägna anhaltsstationer". Däribland nämndes både Röinge och Ignaberga. Om dem uppgav Winroth, "att poststationslokaler lämpligen kunna beredas i de vid järnvägen belägna banvaktsstugorna", men han tillade följande:

"Då emellertid, efter allt vad postinspektionen inhämtat, något vidare behov ej torde förefinnas för poststationers inrättande å sagde platser, helst som dessa anhaltstationer ej befinna sig på längre avstånd från stationer, vid vilka poststationer redan nu finnes inrättade, än 2 resp 3 km. och då banvakter, vilkas tjänst ålägger dem bl a att övervaka vissa delar av banan, ej i allmänhet torde kunna anses lämpliga såsom poststationsföreståndare, enär dessa deras göromål kunna tvinga dem att vara frånvarande från respektive poststationer, då deras närvaro i Postverkets intresse vore särdeles önskelig, anser sig postinspektionen sakna skäl att tillstyrka inrättande av poststationer vid Ignaberga och Röinge".

Förhållandena ändrades efter hand och den förenade post- och järnvägsstation som hade funnits 1874-1875 blev återinrättad den 1 maj 1903, nu med namnet **Ignaberga kalkbruk**. Orsaken till att den fick ett suffix framgår av följande rader i postinspektionens brev till poststyrelsen:

"Enär korrespondenterna i Ignaberga by fortfarande komma att, liksom hittills, betjäna sig av poststationen i Attarp, synes det ej lämpligt att benämna den ifrågasatta poststationen enbart Ignaberga".

Föreståndare för den återöppnade poststationen blev järnvägens stationsföreståndare Lars Emil Olsson. Orsaken till suffixet "kalkbruk" föll bort efter några år och i den

personaluppgift vid postdirektionen i Malmö, som gäller från 1910 års ingång, används det inte. Möjligen har den äldre datumstämpeln använts någon tid efter namnbytet.

Lars Emil Olsson avled i december 1915 och följdes efter en vakansperiod av John Olsson. När denne flyttade till Glimåkra i maj 1934, övertog Nils Johansson ansvaret för posten, följd av Per Allan Åberg (1945-1947), Hugo Sigvard Svensson (1947-1950), T L Mårtensson (1950-1957) och Rune Gudmund Hulthén (1958-1964). Poststationen drogs in andra gången den 31 maj 1964.

Vinslöv (Köping i Kristianstads län)

En poststation öppnades i Vinslövs stationshus den 1 augusti 1865 samtidigt som järnvägen började användas för postbefordran. Stationsinspektör Carl Magnus Ernst Fehrström fick ansvaret för posten. Carl Åkeson tog över efter honom med 360 kr i årsarvode för denna del av sysslorna. Därefter vilade ansvaret på Carl Holmberg som i april 1881 bland annat fick redogöra för förhållandena kring överlämning av post åt postbudet till Sörbytorp, som hade rånats. Han uppgav att postbudet avgick "klockan 11.45 förmiddagen i vanligt skick". Alldeles utan anmärkning kunde Carl Holmberg inte dra sig ur undersökningen, som visade att han hade underlåtit att iaktta den bestämmelse som fanns om att värdeförsändelser inte fick skickas "så framt ej postföringen besörjes av fullväxt och pålitlig mansperson". Vid tillfället hade en 17-årig flicka varit postbud. Fler uppgifter om rånet lämnas i avsnittet om Sörbytorp.

Carl Holmbergs ordinarie efterföljare blev stinsen Georg Peter Josef Petersén från november 1903. När han avgick i april 1934 tog Nils Krook över. Han hade tidigare ansvarat för posten i Glimåkra och Boalt. Den förenade poststationen fick så stor omslutning att det snart nog blev nödvändigt med skilsmässa. Den genomfördes den 1 juli 1938 samtidigt som poststationens klass höjdes till postexpedition. Bland de följande cheferna fanns Rudolf Isidor Henriksson, Ture Elvir Lammer och Karl Gunnar Ohlsson. Genom 1970-

talets omorganisation med ändrad terminologi blev det ett postkontor i Vinslöv där postmästare Ture Eriksson fick överta ansvaret för service till de drygt 2300 hushållen.

Vinslöv blev tidigt utgångspunkt för postföringslinjer till nya poststationer, Nävlinge, Åraslöv, Sörbytorp och Gumlösa i det relativa närområdet. De berörs i de fyra följande avsnitten.

Nävlinge (Nävlinge socken)

I ett brev till postmästaren i Kristianstad den 22 december 1873 skrev poststyrelsen att nya gångposter skulle från och med 1874 års början "åvägbringas mellan Vinslöv och Gumlösa över Åraslöv och Sörbytorp samt mellan Vinslöv och Nävlinge, att med två turer i veckan fram och återgå". På de nämnda platserna skulle enligt beslutet samtidigt öppnas nya poststationer. I Nävlinge antogs lanthandlaren Per Nilsson till föreståndare med 75 kr i årsarvode. Det var han långt i från nöjd med och begärde i ett brev till poststyrelsen den 17 oktober 1874 att få det höjt till 200 kr. Sedan postmästaren i Kristianstad meddelat att frimärken hade sålts under årets första tre kvartal för 104:75, gick poststyrelsen med på höjning till 100 kr. När Nilsson bytte bostad och poststationen fick ett till synes sämre läge för dem som skulle betjänas, skrev Christian Svensson till poststyrelsen och erbjöd sig att sköta poststationen för 75 kr om året. Per Nilsson fick ett intyg från kommunalstyrelsens ordförande, Per Mårtensson, om att poststationens nya plats inte var till förfång för allmänheten. För säkerhets skull förklarade Nilsson att han var villig att sänka sitt årsarvode till 75 kr, vilket också skedde med 1878 års ingång. När lantbrevbäring infördes i Kristianstads län, blev poststationen i Nävlinge indragen den 31 mars 1879 och Per Nilsson fick det av postverket oavlönade uppdraget att vara kommunombud som förmedlingslänk mellan lantbrevbäraren och de sockenbor som inte träffade denne. I ett brev den 18 mars 1878 hade socknens representanter protesterat hos poststyrelsen mot det tidigt

träffade beslutet att dra in poststationen men efter landskansliets uttalande den 24 april lämnade poststyrelsen protesterna därhän. Anders Olsson i Nävlinge nr 4, som varit postförare 1874-1876, blev nu lantbrevbärare på samma sträcka med kr 1:25 i ersättning för var tur fram och åter.

Den 23 februari 1880 skrev några kommunala förtroendemän i Nävlinge till poststyrelsen och anmälde, att lantbrevbäringen fungerade dåligt. De ville ha poststationen åter och brevet som, av handstilen att döma, hade skrivits av Per Nilsson, kompletterades efter underskrifterna med följande rader av Per Nilsson: "På Nävlinge-boarnes enträgna begäran är jag villig för den goda sakens skull - en poststation i Nävlinge - åtaga mig uppdraget såsom föreståndare mot en ersättning av 50 kronor per år".

Förtäckta klagomål mot lantbrevbärare Olsson avvisades i en särskild inlägga, som fick stöd av åtskilliga lantbrevbäringskunder. På förslag av postinspektör Hugo Winroth i Malmö beslöt poststyrelsen ändå att poststationen i Nävlinge skulle återinrättas, något som trädde i kraft med oktober månads ingång 1880. Med efter hand stigande ersättning var Per Nilsson därefter föreståndare till utgången av 1919, då han avgick, 80 år gammal. Handlanden Petter Magnusson efterträdde honom och lämnade i oktober 1930 över poststationen till Nils Edvard Magnusson. Efter dennes död i januari 1960 uppehölls befattningen på vakans tills poststationen kunde dras in med mars månads utgång 1963 och ersättas med modern lantbrevbäring.

Åraslöv (Vinslövs landsförsamling)

Den år 1874 nyinrättade gångposten till Gumlösa passerade bl a Åraslöv där en poststation inrättades med J P Göransson som föreståndare. Hans årsarvode blev 50 kr men efter villkorlig avsägelse den 13 juni 1874 beslöt poststyrelsen att höja det till 100 kr. För postföringen mellan Vinslöv och Gumlösa över Åraslöv och Sörbytorp tecknades kontrakt med torparen Sven Olsson i Sörby. I ett brev från poststy-

relsen den 28 november 1878 blev postmästaren i Kristianstad anmodad "att ofördröjligen och senast före innevarande års utgång till upphörande vid nästinstundande mars månads slut uppsäga" ett antal kontrakt, däribland det med Sven Olsson. Poststyrelsen hade nämligen i samråd med länsstyrelsen beslutat att inrätta ett antal lantbrevbäringslinjer med samtidig indragning av gångposter i åtskilliga områden av länet. I det preliminära förslaget den 5 februari 1878 från poststyrelsen till länsstyrelsen hette under punkt 20: "Gångposten Winslöv-Gumlösa, 1,3 mil, utbytes mot lantbrevbärning med två turer i veckan och indrages poststationerna i Åraslöv och Gumlösa". Så blev det också genomfört i vad gäller Åraslöv och även J P Göransson blev uppsagd. Med utgången av mars 1879 var därmed sagan all för poststationen i Åraslöv.

*Undertecknad jag härmed uppsäga dig, att
Svenska Postföreståndare längre än till den
na månads slut. Såvida lämnas ej beifvar
Ökt till Östhandrafementis Rekodaler Post och året.
Käntvadt, jag jag förvarna postbudet tre mån
gen hvar på diensdag, för att öppna och labbar
Skar, och man skall själv hålla sig med
Skarvar ägas Skar skämpelsvärde samt papi
per till givna år. Skarvade Rekommenderade
kerp.*

Åraslövs Poststation den 13/3 1874
J. P. Göransson

		Vinslöv—Gumlösa.			
		(Gångpost.)			
		(Från den 1 april 1879.)			
T. F.	—	4,30		O. L.	11,30 —
T. F.	5,30	5,30	0,4	O. L.	10,30 10,30
T. F.	6,30	6,45	0,4	O. L.	9,15 9,30
T. F.	8,0	—	0,5	O. L.	— 8,0
			1,3		

Vinslöfs poststation.....
Åraslöv.....
Sörbytorps poststation.....
Gumlösa poststation.....

Post befördras mellan Vinslöv och Sörbytorp tills vidare och så länge sådant sker utan särskild kostnad för Postverket lifven de öfriga dagarne i veckan.

Tidtabellen för postföring mellan Vinslöv och Gumlösa efter indragning av poststationen i Åraslöv. Orter som inte hade egna poststationer markerades med petitstil i tidtabellerna. Inramade tiduppgifter avser tider mellan kl 1800 och 0600. Detta system för att markera "nattid" tillämpades sedan man gått ifrån markeringar med "em" resp "fm".

Sörbytorp (Sörby socken i Kristianstads län)

Handlanden Anders J Johnsson blev föreståndare för poststationen i Sörbytorp, vilken öppnades vid postlinjen mellan Vinslöv och Gumlösa med 1874 års ingång. Hans årsarvode på 75 kr höjdes genom poststyrelsens beslut i augusti 1874 till 200 kr, sedan Johnsson hotat med att eljest avgå. När förberedelser gjordes för lantbrevbäringsinförande, kom inte poststationen i Sörbytorp i farozonen. I konkreta planer den 30 juli 1878 från poststyrelsen till postkontoret i Kristianstad hette det bland annat för linjen mellan Vinslöv och Gumlösa: "Lantbrevbäraren avgår från Gumlösa till Vinslöv onsdagar och lördagar och återvänder samma dagar, därvid post utväxlas inom Gumlösa socken med sockenombudet, klockaren Å Olsson i Gumlösa invid vägen, inom Sörby socken med Sörbytorps poststation, inom Vinslövs socken med ordföranden i Vinslövs sockens kommunalstämma, boende i Åraslöv vid vägen samt med poststationen i Vinslöv."

Till lantbrevbärare mellan Gumlösa och Vinslöv antogs torparen Sven Olsson i Sörby. Han skulle enligt kontraktet

själv eller med fullväxt mansperson låta fullgöra lantbrevbäringen. Mot detta syndade han, liksom åtskilliga medbröder, ibland. Någon effektiv kontroll över att kontraktets bestämmelser iakttogs fanns inte heller. Så kom det sig att poststationsföreståndaren i Vinslöv lät lantbrevbäraren från Gumlösa återvända på sin "bakvända" tur den 19 april 1881 utan att tänka på att lantbrevbäraren var en omyndig flicka. Hon blev i närheten av Sörbytorp "frånrovad en postväska med ett rekommenderat brev jämte andra försändelser". Ur rapporten från länsstyrelsen till poststyrelsen den 18 juni 1881 hämtas följande utdrag:

"Länsstyrelsen har äran meddela, att kronolänsmannen i orten samma dag rånet blivit begånget inställt sig i Vinslöv och Sörby och där hållit undersökning om poststölden samt för att om möjligt ertappa rånaren, vilken enligt den beskrivning som postbudet lämnat, troddes vara för 3dje resan stöld straffade Per Zachariasson eller Christoffersson från Sörby, uppbudat folk, vilka genomlettat närmaste skogstrakten till Sandby, Hålabäck och Sjunkaröd, å vilket sistnämnda ställe upphittats två brev, vilka antagligen tillhört innehålllet i den stulna postväskan; att då efterspaningarna i trakten varit fruktlösa, underrättelse om rånet avlåtits till närmast boende polismän, varjämte förbemålde Per Zachariasson eller Christoffersson, som förgäves eftersökts hos sina i trakten boende släktingar, blivit med underrättelse om det skedda rånet efterlyst såväl i länskungörelserna som i tidningen Polisunderättelser; att det oaktat varken förbemålde person eller annan gärningsman till brottet ännu blivit upptäckt".

Huruvida rånaren senare kunde påträffas och straffas har inte framgått av de handlingar jag haft tillfälle att studera, men poststationsföreståndaren i Vinslöv fick sig en skrapa för att han låtit en flicka vandra med värdepost mot givna föreskrifter.

Anders Johan Johnsson blev kvar som poststationsföreståndare till och med mars 1917. På sitt 77:e levnadsår överlät han poststationen till handelsidkerskan Annette Åkeson. Hon avgick efter knappt 20 år i september 1936 och förre handlanden Nils Hansson tog över ruljansen. När han avgick den 1 oktober 1954 hölls tjänsten vakant en månad och därefter drogs poststationen in. Som komplement till den ersättande lantbrevbäringen fanns ett postombud under tiden november 1954-augusti 1963. Handlanden Albin Petersson var ansvarig för dess skötsel. I postombudets datumstämpel fanns gravyren VINSLÖV POSTOMB 1.

Gumlösa (Gumlösa socken)

Kantorn Åke Olsson blev utnämnd till föreståndare för poststationen i Gumlösa från den 1 januari 1874. Hans årsarvode på 75 kr höjdes efter poststyrelsens beslut den 24 augusti 1874 till 100 kr. Poststationen fanns intill kyrkan och Sinclairsholms gods. Socken hade förmånen av extra postgång genom att man kunde anlita de bud som godset höll. Hela 15 år efter poststationens tillkomst undertecknades ett brev den 7 januari 1889 till poststyrelsen av kyrkvärden Sven Svensson och nämndemannen Ola Nilsson i Fjärlöv samt ett 20-tal andra i Fjärlöv och Hälleberga. Deras brev började på följande sätt:

"När poststationerna i socknarna här på orten inrättades, blev stationen Gumlösa förlagd i härvarande Klockaregård utan att församlingsboarna därom blevo tillfrågade eller fingo yttra sig, och som denna är belägen i en utkant å sydöstra sidan i socknen, varken nära någon farbar väg eller egentligen bebyggd ort, har följden blivit att socknen i sin helhet ej haft vidare nytta av sin station, ty hela nordvästra delen, bestående av Fjärlövs by och Romestorp samt trakten däromkring, hava en lång följd av år haft sin postförbindelse med angränsande stationen Norra Sandby; nu hava vi flyttat vår postgång till Gumlösa men lida av det långa avståndet och obanade vägen, så att många brev härifrån sändas till andra angränsande stationer, till och med ända till Hässleholm; med anledning härav våga undertecknade vördsammast anhålla att få poststationen Gumlösa flyttad till församlingens folkskola, vilken är belägen i dess medelpunkt utmed allmän väg och står i livlig beröring med socknen i dess helhet".

Som ny poststationsföreståndare lanserades Anders Ekström som i en tillskrift i brevet förklarade sig villig att åta sig befattningen. Brevet remitterades till postinspektionen som i sin tur lät poststationsföreståndare Ohlsson kommentera det. Han menade att om poststationen förflyttades till skolhuset i Fjärlöv "skulle hela den övriga delen av kommunens befolkning nödgas draga sig ifrån poststationen och sluta sig till en enskild daglig postförbindelse, som äger rum mellan Sinclairsholms gård i Gumlösa och Vinslövs poststation". Postinspektör Hugo Winroth gjorde en tjänsteresa i området och avstyrkte bifall till framställningen om att flytta poststationen. Däremot föreslog han att lantbrevbäring skulle inrättas från Gumlösa poststation till Fjärlöv samt att postföringen från Vinslöv

skulle ökas från två till tre dagar i veckan. Ändringen genomfördes med 1890 års ingång och arbetskarlen Carl Eriksson Skaw i Fjärlöv fick kontrakt på lantbrevbäringen och dessutom på postföringen från Vinslöv, ett kontrakt som under en tid innehafvs av Åke Olsson.

Drygt åtta år senare blev det ändå en ändring. Folkskollärare Anders Ekström tog över den 1 september 1898 med oförändrat årsarvode 100 kr, men fick det sent omsider höjt till 150 kr i april 1910. Det kunde han inte glädja sig åt så länge, för fjärdingsmannen Anders Johan Nilsson tog över redan den 1 oktober samma år. Han blev posten trogen i mer än tre decennier. När han avled den 4 augusti 1942, fick Frida Elvira Andersson vikariera och blev från 1943 års ingång ordinarie föreståndare. Enligt uppgift på poststationskortet var det emellertid hennes make som skötte poststationen. Den drogs in den 1 november 1954.

Göinge-Fridhem (Önnestads socken)

Med namnet **Fridhem** öppnades den 1 januari 1874 en poststation med korpralen Per Andersson-Kjellman som föreståndare. Han fick nöja sig med det från början fastställda årsarvodet på 100 kr även efter en framställning den 1 april 1875 om förhöjning. Samma blev resultatet efter en ansökan den 10 juli 1876, då ändå postinspektör Bengt Geijer föreslog poststyrelsen att höja arvodet till 180 kr. Utan bättre villkor fortsatte korpralen att sköta sin poststation och hämta och lämna post vid tågen fyra gånger om dagen samt dessutom expediera posten med postföraren till Strö. Han skrev till poststyrelsen den 1 juli 1895 och anhöll om entledigande "i följd av framskriden ålder och försvagad hälsa". Detta gav postinspektionen anledning att föreslå att poststationen skulle förenas med järnvägsstationen. Det genomfördes den 1 oktober 1895 och nu blev stationsföreståndaren Sven Nilsson ansvarig för posten i samhället, sedan Andersson-Kjellman lämnat över datumstämpel och sigill samt erforderliga blanketter. Johan Aron Lindstrand tog över den 5 november 1907 och Axel Sigfrid Mårtensson

följde denne den 1 oktober 1912. Han fick uppleva poststationens namnändring från Fridhem till Göingefridhem med december månads ingång 1913. När han flyttade till Karpalund i april 1932 tog efter en dryg månads vakans Albin Andreas Nilsson över den 26 maj 1932. Han fick också vara med om att byta datumstämpel och sigill, eftersom stavningen av namnet på poststationen ändrades den 15 maj 1939 från Göingefridhem till Göinge-Fridhem. Nilsson gick i pension den 1 december 1957 och efterföljaren Jan Axel Ek blev den siste poststationsföreståndaren i Göinge-Fridhem. Poststationen drogs nämligen in den 1 april 1963.

Strö (Norra Strö socken)

Skolläraren N G Frick blev föreståndare för poststationen i Strö, öppnad den 1 januari 1874, när ansvaret för kronbrevbäringen i denna del av Kristianstads län togs över av postverket. Efter framställning fick han sitt årsarvode på 75 kr höjt till 150 kr, sedan landskansliet i ett brev till poststyrelsen den 2 juni 1874 meddelat "att i Strö ej finnes någon annan än skolläraren N G Frick, som är villig och lämplig att åtaga sig poststationsföreståndarebefattningen därstädes". Vid planering av lantbrevbäring tänkte man sig att dra in poststationen i Strö och postmästaren i Kristianstad fick i ett brev från poststyrelsen den 28 november 1878 anmodan att bli att säga upp kontraktet med Frick. Det därvid fattade beslutet att dra in poststationen blev hävt sedan Frick gått med på att minska arvodet till 100 kr om året, vilket även inkluderade kostnaden för postföring mellan Fridhem och Strö. Själv uppskattade han denna kostnad till 50 kr, varför årsarvodet för arbetet med poststationen motsvarade 50 kr. När Frick befordrades till en annan skoltjänst, sade han upp sitt kontrakt i ett brev till poststyrelsen den 23 juni 1883.

Det blev då tal om att dra in poststationen, sedan fjärdingsmannen Jöns Nilsson hade misslyckats med sitt uppdrag att finna en efterträdare med samma låga årsarvode. Förre lantbrukaren Sven Nicklasson i Övarp kunde visserligen

tänka sig att ta jobbet, men han ville ha tre gånger så mycket i lön. Även 150 kr tyckte han för övrigt var i minsta laget vid jämförelse med den näraliggande poststationen Qviinge. Där var årsarvodet 400 kr, men dess föreståndare hade knappt dubbelt så mycket att bestyra som i Strö. Poststyrelsen frågade nu länsstyrelsen om poststationen i Strö inte kunde dras in mot att lantbrevbäring inrättades med två turer i veckan från Fridhem. Det kunde ske utan olägenhet, menade länsstyrelsen i ett svar den 23 augusti 1883. Men detta ogillade friherre Fabian Barnekow, som blivit underrättad om ärendets gång. Dagen innan länsstyrelsens svar avgavs, skrev han till poststyrelsen att Strö poststation "genom herr Fricks vänliga tillmötesgående vunnit allmänhetens förtroende och genom dess upphörande eller indragning är en kännbar stagnation att befara".

Friherren erbjöd sig nu att bestrida befattningen som poststationsföreståndare på samma villkor som gällt för Frick. Därmed lät poststyrelsen frågan om indragning förfalla.

Redan den 1 oktober 1883 kom folkskolläraren Sven Österlin från Rydsgård till Strö och erbjöd sig att svara för poststationen. Men friherrens förordnande som föreståndare fortsatte länge med poststationen belägen vid sockenkyrkan I ett brev den 28 juli 1888 till postinspektionen sade han upp sina kontrakt om såväl poststationen som postföringen. Till efterträdare föreslog han "en invid kyrkan boende, skrivkunnig, pålitlig, förmögen och för platsens skötande fullt lämplig person, åboen Per Jonsson". Den sistnämnde ville emellertid inte åta sig uppdraget när det kom till kritan, som man säger. Friherren hade inte själv fullgjort postgöromålen utan på sitt ansvar låtit Sven Österlin utföra dem. Det blev också denne som antogs till föreståndare även på papperet från och med den 1 april 1889. Hans årsarvode fastställdes till 85 kr. Därefter har följande personer varit föreståndare för poststationen i Strö: Elna Nilsson (1898-1900), stationsföreståndaren Per Jönsson (1900-1903, under den tid då poststationen var förenad med järnvägsstationen vid sidobanan från Färlöv vid järnvägen Hästveda-Karpalund), Bengta Nilsson (1903-1919), Botilda Nilsson (1920, tre månader), Hulda Maria Sandberg (1920-1922) och Ruth Svensson (1922-1952). Efter fru Svenssons död i december 1952 uppehölls befattningen på vakans av

telefonväxelföreståndaren Greta Svensson till indragningen den 1 augusti 1956. Den ersättande lantbrevbäringen förstärktes med ett postombud med Giles Johnsson som ansvarig men detta drogs in tillfälligt den 11 april 1957 och efter utredning defintivt med augusti månads utgång samma år. I dess datumstämpel fanns gravyren GÖINGE-FRIDHEM POSTOMB 1. Stämpeln användes sålunda endast under tiden 1 augusti 1956 - 10 april 1957.

Önnestad Önnestads socken

Med järnvägens tillkomst öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Önnestad den 1 augusti 1865. Friherren Carl Axel Magnus Fock blev föreståndare. Han var född 1836 och blev sin befattning trogen under mer än 35 år. Sedan han avgått den 30 september 1910 på sitt 75:e levnadsår, blev Oscar Lewin ansvarig för posten under 18 år, varefter uppgiften vilade på följande järnvägsmän: Anton Emanuel Liljequist (1928-1945), Adolf Lindqvist (1945-1948), Nils Håkansson (1948-1951) och N G Widgren (1951-1955). Posten skildes från järnvägen den 1 mars 1955 och höjdes till postexpedition. Iris Elisabet Jakobsson blev föreståndare. Efter henne ansvarade bl a Ester Marta Gunhild Engman och Dagny Ehrington för postexpeditionen, som den 1 oktober 1972 fick namnet ändrat till Kristianstad 12 i takt med postverkets strävan att minska antalet adressenheter. Samtidigt ändrades lantbrevbäringen att utgå från Kristianstad. Med ny terminologi blev 1977 den interna benämningen lokalpostkontor och sedan 1986 enbart postkontor.

Karpalund (Färlövs socken)

Företrädare för Färlövs, Åsums och Skepparslövs församlingar skrev i februari 1876 till poststyrelsen och bad att få en poststation i Karpalunds anhaltstation. Postinspektör Bengt Geijer tillstyrkte den 16 mars 1876 "bifall på den grund, att vid en järnväg, varå postbefordran redan äger rum, förorsakar inrättandet av en poststation Kungl. Postverket obetydligt mera utgift än avlöningen, vilken härvidlag icke bör sättas högre än 150 kronor; vid järnvägsstationer uppstår alltid mera rörelse, så därifrån bliver i vanliga fall alltid korrespondens. Där såsom vid andra ställen, belägna invid allmän postväg, står det allmänheten ej fritt att få posten sig tillsänd i egen låst väska".

Därmed var det väl bäddat. Den 1 augusti 1876 öppnades den förenade post- och järnvägsstation, som drygt tio år senare skulle bli ändpunkt för järnvägen från Hästveda. Stinsen Carl Svensson blev ansvarig för posten, ett ansvar som därefter vilat på följande järnvägsmän: Abraham Rydholm (1896-1904), Nils Svenzon (1904-1928), Oscar Lewén (1928-1932), Axel Sigfrid Mårtensson (1932-1943), Ernst Nilsson (1943-1957), Nils Gunnar Widgren (1957-1964), Helge Fredrik Ström (1964-1977) och Wilhelm Ohlsson (1977-1978). Poststationens namn ändrades till Kristianstad 10 den 1 maj 1970 och drogs in med 1978 års utgång.

POSTALMUSEUM